

ادبیات کودک

سوسن بهار

ادبیات کودک در ایران، بدون هیچ تردیدی، فقیر است. سلطه‌ی مطلقه‌ی مذهب بر این عرصه، وضوحی بی‌شمارانه دارد که خود را نه فقط در اسلامیزه کردن کتب و مواد درسی، بلکه در شکل مناسبات عقب افتاده، تفتیش عقاید، و جشن‌های مشابه قربانی کردن انسان در نزد خدایان در عصر تحجر بشر (جشن تکلیف)، نشان می‌دهد.

جدا از آموزش و پرورش و کتب درسی، کتاب‌های کودکان نیز اگر ترجمه‌ی مستقیم افکار عقب افتاده، وحشتناک، و بعضاً مضحک آیات عظام یا بهتر بگوییم "اوهام احشام" نباشد، تحریف و سانسور محض است. قصه‌ی "مشهدی علی"، که به جبهه می‌رود و در بازگشت می‌بیند که به شکر خدا و در پاداش جنگیدنش، گاو و گوسفند و زنش زائیده‌اند، نمونه‌ی اولی و تحریف محض قصه‌ی "در زیر قارچ"، نوشته‌ی و. ت. سوته یف، نمونه‌ی ای از دومی‌اند.

وضع نشریات کودکان بدتر از این است. چرا که نشریات می‌توانند همگانی تر باشند. اگر در مورد نسل پیشین، ضرب و زور و شکنجه و اعدام، سلاح پذیرش اجباری حاکمیت اسلام بود، در مورد نسل موخر علاوه بر همه‌ی این‌ها، تبلیغ سیستماتیک مذهب و منع آزاداندیشی، وجه مکمل اسلامی کردن است.

در خارج از ایران، و در بین ایرانیان مهاجر، نیز متأسفانه ادبیات کودک حال و روز بهتری ندارد. کتب و نشریات منتشر شده در اینجا اغلب سر به "آریا" دارند. از "اصالت خون" دم می‌زنند و اصولاً با همان ترم‌های "خدا، شاه، میهن" به سراغ کودک می‌روند. یا این که مثلاً قصه‌ی "موش و گربه" عبید زاکانی را به جمهوری اسلامی تشبیه کرده و به خورد کودک ایرانی می‌دهند.

این تصویری کوچک، و طبعاً ناکافی، از ادبیات کودک در ایران و خارج از آن است. با این همه، همین تصویر کوتاه و ناکافی می‌تواند ضرورت و هدف انتشار «داروگ» را توضیح بدهد.

«داروگ» می‌کوشد:

- مسایل واقعی مربوط به کودکان را با آنها در میان بگذارد و راه حل مشکلات گریبان گیر آنها را توضیح بدهد؛

- با طرح ارزش‌های فرهنگی و تربیتی انسانی و مدرن، والدین و کودکان را به یک همکاری مشترک برای رفع مشکلات فیما بین بکشانند؛

- گرایش مضر و خطرناک ناسیونالیستی که در پی کسب هویت از طرف بزرگ‌ترها، به کودکان و نوجوانان حقه می‌شود را افشا و طرد کند؛

- کمپین‌های مدرن و آزادی‌خواهانه را به کودکان و نوجوانان فارسی‌زبان بشناساند و آنها را در این کمپین‌ها دخیل کند؛

«داروگ» نشریه‌ای علیه جهل و خرافه، راسیسم و ناسیونالیسم، تبعیض و جداسازی جنسی، استثمار و بی‌حقوقی کودک، و مخالف فرهنگ عزا، سانسور، و بی‌تفاوتی است.

«داروگ» طرفدار شادی و زندگی و مبارزه است. و به همین دلیل، سعی دارد دید انتقادی نسبت به خرافه‌ها و مشکلات و بی‌حقوقی‌ها را همراه با روحیه‌ی امیدواری و تشویق برای تغییر این شرایط اشاعه دهد. در زمینه‌ی ادبی نیز، «داروگ» تمامی قصه‌ها و مطالبی را که به دنیای لطیف کودکان ضربه نزنند، اوهم‌نپروانند و به رشد کودک کمک کنند، معرفی خواهد کرد.

